

have hidtil ikke staaet i det særlige Forhold som Møllerne paa Landet. Hvad der har bundet Møllenæringen her i Landet, det er, at man gjorde den til Gjenstand for Beskættning; man sagde: der maa ikke males uden paa de rette Landgælds-Møller, og enhver Mølle, som skal være berettiget til at male, skal sættes i Landgilde; men dette System indførte man kun paa Landet; i Kjøbstæderne, forøvrigt i Almindelighed taget, fandt ikke nogen Ansættelse Sted af Møller til Hartkorn; der var Afgangen til at anlægge Møller, saa at sige, ganske fri, indtil Consumtionsanordningen kom og deri gjorde Forandring, og saaledes hviler Møllenæringen endnu i Kjøbstæderne paa en langt friere Basis end den paa Landet. Men ogsaa deri har man gjort Indskrænkninger ved den nærværende Lov istedetfor at benytte den friere Stilling, som Møllerne allerede have i Kjøbstæderne, som et Udgangspunkt for Etableringen af Handelsmøller. Jeg anseer det derfor for ganske fornødent, at man ogsaa gennemfører dette Punkt i Loven, at det skal staa frit at anlægge Handelsmøller; man kan indromme en ganske kort Tidsfrist i saa Henseende, et Aar eller to, for at de nærværende Møller ogsaa kunne faae Leilighed til at udvide sig til at være Handelsmøller, men der vil forøvrigt ikke indtræde nogen stor Strid imellem de hidtilværende gamle Møller, som ere anlagte for at formale for Andre, og Handelsmøllerne, som formale for egen Regning. Et mere storartet industrielt Anlæg kan ikke formale for Andre; det kan ikke tilfikkre Andre, at de faae Meel af deres eget Korn; det maa indføre en Fabrikation, som ikke tilsteder dette. Naar man vil foretage disse Forandringer, saa troer jeg, at Loven kan blive gavnlig, og at den ikke vil gjøre noget væsentligt Indgreb i de hidtil bestaaende Forhold og Rettigheder. Men forøvrigt nægter jeg ikke, at jeg aldrig har troet, at man kunde gennemføre nogen væsentlig Reform i disse Forhold, uden at ophæve den hidtilværende Møllekskyld. Det er ogsaa denne Tanke, som ligger aldeles nær, at, naar man har ophævet Formalingsafgiften i Kjøbstæderne, saa skal man ogsaa hæve Formalingsafgiften paa Landet, og Møllekskylden er ikke Andet end en Afgift, der er lagt paa Formalingen paa Lan-

det. Den Forandring, som vil finde Sted med Hensyn hertil, den er heller ikke af nogen væsentlig finantziel Betydning; jeg troer ogsaa, at de hidtil bestaaende Møller, der svare Møllekskyld, have et meget billigt Krav paa at blive frie for denne Afgift, naar man lader indtræde virkelige og gavnlige Forandringer ved nærværende Lov. Jeg troer ogsaa, at det ene og alene er de finantzielle Betænkkeligheder, som have holdt tilbage derved; men, naar Staten har gjort saa store Skatteforandringer, som Consumtionens Ophævelse var, saa er virkelig den Rest, som Møllekskylden danner, saa høist ubetydelig, at, naar man vil indrømme Finantzierne, som jeg troer man bør, en ganske kort Periode, hvori de kunne søge Erstatning paa anden Maade for, hvad der falder bort, saa kan der ikke være nogen Betænkkelighed derved, og det kan ikke være nogen Opgave, som Finantzministeren ikke skulde være istand til at løse, at faae en Indtægt af nogle og tredive Tusende Rigsdaler paa anden Maade, end igjennem de høist uhenftigtsmæssige Afgifter, som nu bestaae; efter eet eller to Aars Forløb troer jeg, at Sagen meget let vil kunne lade sig ordne. Jeg vil endog ogsaa troe, at en større Udvikling af andre industrielle Næringsveje, som vil fremtræde ved en friere Ordning, navnlig af Branderierne, vil i sig selv bevirke, at Indtægten af denne Statsbeskættning vil tiltage saa meget, at denne Underballance vil blive fuldkommen dækket. Vil man ikke gjøre disse Forandringer i Loven, da kan jeg ikke indsee, at den gjør det allermindste Gavn. Det Gæste, der da bliver tilbage, det er, at man faaer Lov til at male til eget Forbrug og til Kreaturhold, i Forbindelse med den Paragraph, som siger, at de nærværende Møllere kunne udvide deres Værker; det er kun disse Bestemmelser, som have noget virkeligt Værd, og som man da maatte søge at udsondre, naar man ellers vil forkaste det Dvrigt af Loven, som man aabenbart bør gjøre, da det paa ingen Maade kan forsvares i Kjøbstædernes Interesse at gjøre Indskrænkninger i det friere Erhverv, som andre Næringsveje i Kjøbstæderne hidtil have havt. Jeg har forgjæves ledt efter de Grunde, som kunde have bevæget Bedkommende til at tage særdeles Hen-